

Uskrs

„Što ćete mi dati, i ja ću vam ga predati?“ — upitao je izdajica Njegove krvnike i ponudio im se za sredstvo. A oni, koji su kao gladni vuci vredali čas, da se dohvate svoje žrtve i da jednom konačno s Njim i s Njegovim idealima obračunaju, nijesu ni časa smjrali, da li će prihvatiti sramotnu izdajičku ponudu. Izdajica je previše jeftin, a uz to je iz kruga Njegovih učenika. Nitko, mislili su, ne će bolje obaviti namijenjeni posao negoli baš on, koji je s Njim bio, pa i nauk Njegov slusao. Ponuda izdajičkog učenika moći će, mislili su krvnici, barem donekle opravdati njihovo zlodjelo. Ta eto jedan od Njegovih s njima se slaže, da Ga treba maknuti, i to u interesu narodne stvari, „jer ako ga ovako pustimo, doći će Rimljani otmijet će našu zemlju“.

i Kaifa i njegovih Vijeće su i ter kako zadovoljni. Sada barem izmaknuti ne će njihovim šakama. I vjerno se sluge vjernoga gospodara zajedno sa učenicima-izdajicama, obračunati do zubi, idu da Ga uhvate, dovedu pred suce, da u ime Pravde i služnja Bogu riješe se zauvijek Pravde i Sina Bozjega.

Taj prokleti Nazaranin u našim je već rukama! Mora na križu svršiti. A pravda? A zakon? To vrijedi, dokle se ne radi o Njemu, predstavnika Pravde i Zakona. Oni ne će Njegove pravde i zakona, oni hoće svoju pravdu i svoj zakon. Zato Hrist mora biti osuđen. I uspjeli su. Istina, sve su zakone pogazili, ali Njega su na križu visjeli. I očekivali su taj čas. Posprano su se smijali i rugali pod Njegovim križem. Ako je Sina Bozji, neka sade s križa. I oni su uvjereni bili, da će On doista, a pogotovo Njegove ideje, ostati raspete na drvetu, da tu umru; tijelo da bude plijenom grabeljivih ptica, a ideje žalosna uspomena čovjeka, za bogohulstvo na križ razapeta.

Oni su alavili svoj dan. Najstrašnije je ipak, da im je taj dan kao zrelo jabuku u krilo ubacio baš Njegov učenik, član apostolskoga kolegija. A jedan drugi član toga kolegija bio je prva žrtva toga dana. Dok je farizejski i sadacejski Jeruzolim slavio svoj trijumf i ulicama vukao, trnovom krunom krunio i na križ pribijao svoju pobjedenu žrtvu, onaj mali broj Njegovih vjernika prepađe se, pobježe, a Petar Ga kukavički zataja. Strašno! Zar ne? Jedan iz Njegovoga kruga, kojega sa drugi učenici nazvali izdajicom, donio je taj dan, a nažalost taj izdajica s onim, što je on donio, učinio je od drugih kukavice. I tako još ono malo, što mu u trogodišnjoj kušnji ostalo vjerno, podijelilo se u izdajice i kukavice, a On sam na križu propet. Čega su se više imali da plaše Kaifa i njegovi? Pobjeda je konačna!

Tako su mislili protivnici, dok nije svanula Nedjelja i potres tvrde zemlje naznačio nešto važnoga. On je umro, ali nije uništen... I on još živi! Triumfalno raspoloženje Kaife i drugova pretvorilo se u silnu zeb-

nju, strah, a i ponovnu mržnju. Izgubili su više nade, da će im doći ponovno u ruke, i smišljaju nove snove, koje će ostaviti svojim potomcima, da Ga se lakše riješe...

Dā, živi Hrist i živjet će do vijeka! On je uskrsnuo na novi život i na taj život vrebaju, ima već 20 vijekova, razni Kaife i Ane. Živi Hrist na nebu svojim slavnim tijelom, a ovdje na zemlji živi u svojoj Crkvi, u svojim vjernicima, živi svojim mističnim životom u svima nama. Njegov Uskrsnuće porodilo Mu je taj život, i sa Njegovim uskrsnućem taj život stoji i pada. Apostol nam veli: „Ako Hrist nije uskrsnuo, uzalud je naša vjera, uzalud naše propovijedanje!“ Dā, Hrist je uskrsnuo i tim uskrsnućem Golgota je postala drugi Betlem, u kome se rodio mistični Hrist, Hrist duša naših...

Ponavlja se opet stara povijest i stare metode. Anđeo Hrist, Hrist duša naših, nepoćudan je sakupljenom Sincdriju ovoga svijeta. Nažalost iz naših rečova dolaze ponude i upute, da se mistični Hrist ubije. Među nama ima izdajica, koji za jeftino prodaju Hrista i nude Ga Sincdriju. Francusku revolucija stvorila su krišćani; Napoleon je bio krišćanin; Combes, Bismarck, Garibaldi, Calles, Lenin — nosili su i nose na sebi pečat Hristov. Oni, koji danas stvaraju i šire bezbožnu školu, bezbožnu modu i zabave, bezbožnu štampu, sakupili su se u Sincdriju, kako će Hrista ubiti, a katolici, učenici Hristovi, dolaze i nude im se... Dok taj protivkrišćanin Sincdriju šalje svoje izvidnike — koje mi nazivjemo izdajicama — to smo opet našao mu krišćani prvi, koji se plašimo ovoga prividnog triumfa

neprijatelja i uzmičemo, a nerijetko i kukavički zatajivamo. Zar duh bezvjerske škole i štampe nije mnoge od nas zarazio i uspavao? Zar duh protivkrišćanske mode i zabava nije opustio i dušu mnoge krišćanske djevojke? A ipak svi se mi priznajemo Hristovima! Mi također znademo, da je to sve učinjeno, da se ponovi drugi Veliki Petak, i mi poput Petra knemo se, da ne poznajemo Hrista!

Sigurno ne bismo nikada imali Petra-kukavicu, da je on prije toga casa imao pred sobom Uskrsnu Nedjelju. Prije Uskrsne Nedjelje prepaše se i slabe djevojke, a poslije nje ni rimskoga cara Uskrsnuće Hristovo učinilo je Petra kao i sve apostole herojima, koji su uz najteže muke pronijeli svijetom slavu Hristovu.

I nama u ovoj teškoj borbi za Hrista neka nam uvijek lebdi pred očima Hristovo Uskrsnuće! Najprije dajmo mjesto Uskrsnulome Spasitelju u dušama našim! I onda sa Njegovim Uskrsnućem pođimo u boj protiv onih izdajica, ne da ih uništimo, nego da ih opet prevedemo u kolo Učiteljevo. No Sincdriju ovoga svijeta moramo navijesti borbu na smrt i život. Tamo nema popuštanja. Ne plašimo se Velikoga Petka, jer za njim dolazi Uskrsna Nedjelja. Dapače za nas je prije Uskrsna Nedjelja — i ona će nas uvijek pratiti, da ne doživimo Veliki Petak — dan, kada bi Hrist imao biti u nama ubijen.

Ozvijeti Hrista u onim dušama, gdje Ga je Sincdriju ubio, dovesti Ga onamo, gdje Ga je poganstvo sakrilo, a među nama samima što bolje utvrditi Njegovu kraljevstvo — neka bude uskrsna odluka svih čitaoca našega lista.

Dr fra A. Guberina

Mi i Italija *)

Uloga Italije na Balkanu.

Najvažnije pitanje naše spoljne politike je, kao što je i bilo, pitanje naših odnosa sa Italijom. To je najvažnije, a u isto vrijeme i najteže pitanje. Italija je od 1920. počela sve više uzimati na sebe ulogu Austro-Ugarske. Italija zakoraćiva na Balkan. Italija ulazi u Albaniju kao protektor. Italija pokušava da nas na Balkanu osami. Italija u Srednjoj Evropi kvari Malu Antantu. Italija napadajući Francusku gađa i našu zemlju. Italija hoće na Balkanu ulogu, koju je nekada imala Austro-Ugarska i hoće u cijeloj Evropi, odnosno na jugoistoku Evrope, da ima premoćan položaj.

To pitanje naših odnosa sa Italijom danas je isto tako ozbiljno i teško kao što je bilo i ranije. Ne ću pretjerati, pa makar me vi taksirali i da sam pesimista, kada kažem, da naše dvije države bit će uvijek dva suparnika na jugoistoku Evrope. Time neću da kažem, da mi moramo ostati vječiti neprijatelji sa

*) Prigodom rasprave o proračunu ministarstva vanjskih poslova u Nar. Skupštini bio je glavnim govornikom Joca M. Jovanović, bivši poslanik u Londonu. Kako ga se smatra jednim od srbijanskih stručnjaka za vanjsku politiku, donosimo u današnjem broju onaj dio njegova govora, koji se odnosi na Italiju.

Italijom, hoću samo da kažem, da treba da nađemo način, da uredimo naše odnose sa Italijom, ali uvijek tako, da vodimo računa u prvom redu i o našim interesima.

Neizbježno će doći.

Mi treba da znamo i ne treba da se varamo, da ima nešto neizbježno, što će da dođe između nas i Italije. To zvanična štampa Italije ne krije, pa to ne krije ni zvaničan šef vlade njene, Mussolini. Vi se svi sjećate iz novina, kadgod uzima riječ predsjednik italijanske vlade, da on uvijek prijeti ratom, a sjećate se svi, da je prije godinu dana kazao otvoreno, da će između 1935. i 1940. godine doći ono, što treba da dođe za Italiju i da će tada svi priznati, htjeli ne htjeli, njena prava van granice Italije.

Govori se i čuje se, da se vode pregovori sa Italijom. Ja, i ako sam, kao što rekoh, pristalica tih pregovora, ipak mislim, da nije sad vrijeme, da se ti pregovori vode. I naš ministar spoljnih poslova g. Marin-ković, a isto tako i g. Mussolini kazali su, da treba pripremiti atmosferu — teren za takve razgovore. Danas taj teren nije pripravljen.

O talijanskim napadajima.

Danas raspoloženja i tamo i o yamo nisu za ozbiljne razgovore.

Moram da priznam, da je sa naše strane doista činjeno sve, može biti pretjerujem, kad kažem sve, ali učinjeno je vrlo mnogo, da se popravi ta atmosfera. Tko je pratio naše novine, taj je mogao da vidi, da doista nema u našoj štampi ono, što čovjek može da nađe u talijanskoj. Štampa u Italiji sva je u službenim rukama, zvaničnim, u rukama fašista, i tamo, što vam napiše najmanji listić iz Trsta ili Verone, taj listić u isto vrijeme prikazuje mišljenje zvanične Italije. Ta štampa za posljednjih nekoliko mjeseci nije ostavila ni jednu svetinju našu na miru. Danas, kad uzmete njihove listove, pa čitate, vi mislite, da čitate nekadašnja austro-ugarska štampa, koja je prije 1914. godine napadala na Srbiju.

Osim ovoga moram da kažem još nešto: i pritisak, koji vlasti čine na naše sunarodnjake u Istri i Gorici, isto tako ne može da stvori i ne stvara atmosfera povoljna za razgovore i za približenja.

Italija je bila dužna da poštuje prava naših sunarodnjaka onako, kao što poštuje i prava svojih vlastitih građana. Kralj Viktor 1920. jednom proklamacijom svojim narodima, koji su došli pod Italiju, a nisu italijanske narodnosti, obećavao je ista prava, koja će imati Talijani.

Italija i Makedonski Komitet.

Isto tako može da se kaže, da akcija t. zv. makedonskog revolucionarnog komiteta u Sofiji ima svojih puteva i tragova u vezi sa izvjesnim talijanskim krugovima. Ovo je javna tajna u Sofiji, da famozni zvanični krugovi održavaju vezu sa Makedonskim Revolucionarnim Komitetom. Pošiljke preko Varne i preko Burgasa sa oružjem, sa odjelom, sa bombama, dolaze često puta iz talijanskih pristaništa. Sami Bugari priznaju to, i Revolucionarni Komitet ima čak i određeni budžet, koji se redovno svakoga mjeseca isplaćuje, i taj budžet nije malen.

Italija je svagdje protiv nas.

Drugi tiranski pakt, koji definitivno predstavlja jedan vojni savez protiv naše države, to je isto tako jedan akt, koji pokazuje, da ne žele pravo, iskreno s one strane da s nama razgovaraju i uređuju naše odnose. Pa aktivnost društva „Pro Dalmazia“! Svi vidite, kako se sekretari svijeta fašističkih organizacija sastaju u Zadru. I o čemu razgovaraju u Zadru? Razgovaraju o Dalmaciji, razgovaraju o našoj državi, razgovaraju o onome neizbježnom, što malo prije pomenuh, o onome, što će doći. Zvanična Italija učinila je protest u Londonu, kad je saznala za vijest, da će engleske kuće dati zajam našoj državi. I to je isto tako akt neprijateljstva prema našoj državi. Pa onda agresivni govor samoga predsjednika vlade Mussolinija. On je nekoliko puta „u svome govoru napomenuo Dalmaciju kao jedan od ciljeva talijanske politike. Vi znate njegov posljednji govor, koji je držao u Skupštini prilikom događaja u južnom Tirolu. Ono, što je onda kazao, to se tiče i nas. Njegove riječi danas su samo riječi, a sutra će biti djela. To se isto tako

indirektno odnosi i na nas: prijetnje tamo, prijatnja i nama. Samo kod nas često puta mi zaboravljamo, pa ne protestujemo, a ona mala država, oni Austrijanci, oni su se pokazali tako kuražni i tako pravi sinovi i patriote svoje zemlje i svoga naroda. Oni su protestovali bez obzira na to, što su znali, da će na sebe navući gromove Mussolinija.

Poniznost naše diplomacije.

Ali ako se naša štampa dobro drži, naša diplomacija se ne drži. Ona je prema Italiji gotovo ponizna — snishodljiva. Ona je uzalud uslužna prema Italiji za njezine zahtjeve, koji često puta predstavljaju miješanje u naše unutarnje stvari. Naša vlada gleda strpljivo sve to, što Talijani i govore i pišu i rade. Ona gleda i ovu politiku zaokružavanja, poriče, da je ima, izlazi Italiji nasusret gotovo u svemu, što ona traži. Naše ministarstvo inostranih djela, a i naše poslanstvo u Rimu vjerovatno da imaju svaki bogovjetničan po nekoliko predstavi, po nekoliko noća i blježaka, pa protesta i svih onih sredstava za protest, koje diplomacija ima na raspoloženju, pa ipak to se prima, zataškava se i Italiji se uvijek izlazi nasusret. Mi idemo čak tako daleko, da kada naši mornarski oficiri žele sa svoje dvije nove podmornice da svrate u jedno francusko pristanište, da im se i to sprečava od naše strane, kako ne bi predstavljalo demonstraciju protiv Italije. Jedino, što naša vlada ne popušta, to je u organizovanju i spremanju Narodne Odbrane. I to je dobro, jer, kako smo bili poceli, mi bi i tu pravili ustapke Talijanima i našu obranu, naročito Dalmacije, mogli da spriječimo.

Osim ovoga, što smeta, da se ta povoljna atmosfera za regulisanje naših odnosa pripremi, ima još nešto, o čemu se, mislim, nije vodilo računa. Ja ne znam, koliko je ministar inostranih djela, kad je stupio u razgovore sa Italijom, bio potpuno obavješten o svemu onome, što se događa i u samoj Italiji, da li je on siguran, da je režim u Italiji onako čvrst, kako fašističke novine o tome pišu. Pored sve strogosti cenzure u Italiji izlaze dobri i vjerodostojni izvještaji o stanju toga režima u inostranstvu.

Kada se počelo pregovarati za jednu tako ozbiljnu stvar, kao što je regulacija naših odnosa sa Italijom, onda se nesumnjivo mora voditi računa i o ovome, što rekoh. Samo mislim, da se ovako nije vodilo računa još i o nečemu drugome. Svuda, u čitavom svijetu, onom velikom svijetu velike politike, svuda se očekuje u toku mjeseca aprila i u toku maja velike promjene.

Te promjene će doći poslije izbora poslaničkih, koji se imaju izvršiti u Francuskoj, u Njemačkoj, eventualno i u Engleskoj, a može biti i izbori predsjednički u samoj Americi. Svuda se očekuje od tih izbora nešto novo, očekuje se, da će kao u Poljskoj pobijediti demokracija, pobijediti više lijevičari, i da će onda sa tim pobjedama u tim zemljama, koje danas regulišu odnose u Evropi, da se izvrše promjene i u samoj politici, koju je do sada vodila Italija. Zbog toga ja mislim, da nije bilo vrijeme, da se vode — počinju danas razgovori.

Kako da razgovaramo sa Italijom?

Osim ovoga jedna velika teškoća s'oji, kad se razgovara sa Italijom,

Ja sam i sâm bio pristelica, da razgovaramo s ovima našim prijateljima, sa Italijom u dvoje, u četiri oka. Ali poslije svega onoga, što sam ovdje iznio i poslije posljednje izjave Mussolinijeve vrlo je teško razgovarati sa Italijom onako u oko i u dvoje.

Sa Italijom se može razgovarati u dvoje samo u tom slučaju, ako se ti razgovori vode o našim privrednim, saobraćajnim, prometnim prilikama i odnosima. I ako se razgovara, tada smo kao jednak prema jednakom, ravan prema ravnom. Za one druge razgovore, ja mislim, i za ona druga pitanja, a ta druga pitanja jesu manjine, jasan i određen položaj Albanije, pitanje „Balkan balkanskim narodima“, pitanje o našoj ulozi u Maloj Antanti, pitanje o Maloj Antanti kao jednom privrednom i političkom faktoru u Srednjoj Evropi, ta pitanja nisu više pitanja samo između nas i Italije, to su pitanja evropska, i prema tome o njima treba razgovarati samo u prisustvu drugih, u prisustvu svih, a ne u dvoje.

Šta treba raditi?

Naš položaj je doista težak i komplikovan da ga je olakšao pakt sa Francuskom, opet je naš položaj težak. Ova teškoća dolazi poglavito od Fašističke Italije, od režima, kojije u njoj. I kakogod mi radili, dokogod bude ovaj režim tamo, mi ne ćemo moći da se oslobodimo opasnosti. Ono, što je neizbježno i što je Mussolini označio za 1935. ili 1940. godinu, to može da dođe i prije. Režimima, kao što je režim u Italiji, potrebni su često puta i unutarnji i vanjski uspjesi. Moguće je i može biti lako, da doista u danom momentu ti režimi prije izazovu ono, što njima treba, a to je jedan brz, siguran i lak uspjeh.

Vi vidite, šta radi Mussolini. Pet godina on neprestano drži svoj narod u jednom naponu. Neprestano mu obećava, da će se nešto krupno dogoditi, da će biti nešto veliko. Pet godina jednom narodu obećavati nešto, pa ne ispuniti, a naročito jednom narodu, koji je gladan, ja mislim, da je to i za Talijane mnogo. To bi bilo mnogo i za druge da izdrže i da čekaju. Sve ovo, što radi u Albaniji, sve ovo, što radi u Bugarskoj, sve ovo, što radi u

Mađarskoj, svi oni njegovi napori, da nas osami, sve je to u stvari jedan cilj i jedna težnja. Nemojte mi reći, da ja gledam suviše crno. Ja ne gledam crno. Ja mislim i borim se, da gledam čak i suviše optimistički na cijelu stvar. I zbog toga mi sa svoje strane treba da učinimo, da za vremena, a ne danas razgovaramo nikako o ovim stvarima u četiri oka, nego da razgovaramo otvoreno, da cijelom svijetu otkrivamo težnje i igru, kako bi mogli u danom momentu da se i mi sami sačuvamo od onoga, što je zaista neizbježivo. Ni jedan ugovor neka se ne sklapa bez evropske saradnje! To je jedina garancija, da će ono, što se bude sklopilo, da će to bar upola izvršiti ono, što današnja Italija može da obeća. I zbog toga ja se obraćam zastupniku ministra inostranih djela, da mu kažem, da radi naše bezbjednosti mi ne treba da lokalizujemo svoje razgovore sa Italijom, nego da ih vodimo otvoreno, uvijek sa znanjem Engleske, Francuske i Nje-

mačke. Ono, što oni postignu i na šta oni pristanu, može da nam bude garancija. U protivnom slučaju može nas iznenaditi ono, čega se najviše bojimo, a to je da jednoga dana — dođe rat na našu zemlju.

Joca M. Jovanović

Jesam li platio pretplatu?

POKUĆSTVO

odlikovane tvornice

I. POVISCHIL, OSIJEK

dobijete kod:

STJEPAN V. KARKOVIĆ

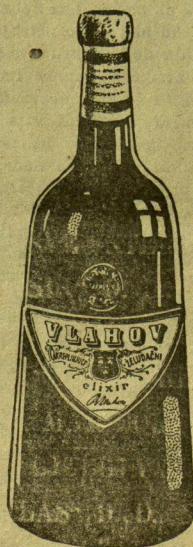
Pokućstvo i tapetarska

radnja Šibenik.

SVIM MUŠTERIJAMA I PRIJATELJIMA ŽELI
SRETAN USKRS
MATE PERGIN
TRGOVINA MANUFAKTURNE ROBE
ŠIBENIK
ULICA FAUSTA VRANČIĆA

Gradska Štedionica u Šibeniku

Preuzima uloške na knjižice i na tekući račun uz najpovoljnije ukamaćenje. Ispostavlja akreditive i obavlja sve bankovne tranzakcije. Ulažite Vaše prištednje u štedionicu, jer za sve njezine obaveze, a napose za uloške jamči općina Šibenik čitavom svojom imovinom.

Ovo je
pravi
originalni
Vlahov elixir
koji okrijepljuje i ozdravljuje
kojeg proizvadjja jedino

R. VLAHOV

Nagradjen na svim svjetskim izložbama.

Ime VLAHOV i dotična etiketa

zakonom su zaštićeni kod svih država svijeta

Tvornica utemeljena
godine 1861.

ČUVAJTE SE PATVORINA!

Valtazar Vijolić:

Uskrsno jutro

(Peto poglavlje iz novele „Djedovi grijesi“)

Zvoni... zvoni... zvoni... a mlječna divna proljetna noć prekrivala je brda, uvale i tiho uspavano more, što se steralo između otoka i kopna poput goleme plohe izbrušena melanita, na kome se odrazilo vodu u čarobnom svjetlucanju vedre jutarnje zvijezde. Sve je spavalo laganim anđelskim snom. Samo je budio visoki elegantni zvonik nad crkvom, osvijetljen sa dvije tri slabašne svjetiljke, i melodioznom pjesmom svojih zvonova budio primorsko selo na svečan uranak.

— Uskrs je, štičela je čarobna noć i gubila se pred prvim bisernim zrakama zore.

— Uskrs je, osmjehivala se brda uvale i sneno more, probuđeno prvim zrakama zorina blještavila.

— Uskrs je, kucnula su ljudska srca, probuđena ranim zvukovima zvona.

A kad je blistava ružena učačana kugla cliknula iza vrhneha istočne gore, treći put otpjevaše zvona svoju velebnu himnu.

Rastvorile se vrata kuća, zozamorile mirne jutarnje seoske ulice i narod, malo i veliko, svatko, tko se mogao dignuti s noćnoga ležaja žurio se na vrh sela, gdje je velika prostrana crkva rastvorenih vrata primala pod svoj plavi zvjezdani svod, među iskičene i damaskom urešene stupove vesele jutarnje goste.

Na velikom oltaru povisoko vidio se divan zelen vrh, a u njemu zatvoren Spasiteljov grob. Šuma voštanica treperila je oko njega, a na podnožju na svijetlim mramornim stepenicama zadržjeli su vojnici na vitkim kopljima i čvrstim bodežima čuvajući, da ne bi učenici u kralji tijelo čudnog Učitelja te proširiti bajku o njegovome uskrsnuću.

Tiho ali nenadano, naglo stvorio se pred Grobom svećenik u bijelom najsvetnijem ornatu kao velebrni arkandeo, što je sletio s nebeskih visina, otvorio ga, izvadio iz njega pokaznicu blistavu kao sunce i u njoj svetotajstvenoga Boga.

„Neka svedbi vazmenoju
Hvale uzdađu kršćani!“

razlijegnuo se njegov svečan srebrni glas i odjeknuo svodovljem hrama.

Prenuše se pospani vojnici, ispačdoše im iz ruku koplja i mačevi, te zveknuše mramornim stepenicama, i cijela razoružana straža bezglava, zaprepaštena pobjegne pred uskrslim Bogom.

Grmnuše mužari, zabrujaše zvona, cliknuše zvončići, drtnuše srca i oči se orosiše suzama. Svečano ganuće obuzelo je sve ljude, voštanice, cvijeće i velebrni hram. Veličanstvena procesija sa crvenim barjocima, s hiljadama svjećica, svijetla i dupljera uputi se oko crkve nošena nekim nebeskim ushitom i pratila je uskrsloga Spasitelja, što ga je u zlatnoj pokaznici pod bijelom hostijom nosio svećenik.

Kad se procesija povratila u crkvu, svećenik se popeo na veliki oltar držeći u pokaznici svetotajstvenoga Boga i okrenuo se prema narodu. Jedan mu je ministrant držao Evandelistar. On je svečanom tonom otpjevao evanđelje po Mateju: „A po večeru subotnom na osvitak prvoga dana sedmice dođe Marija Magdalena i druga Marija, da ogledaju grob...“

Nebeski val velebne nadnaravne pobožnosti kao rijeka žarke svjetlosti ispunio je srca vjernika. Ganuti do suza klekahu na klupama i hladnim pločama crkve. Grobni otajstveni mir vladao je suverenom silom nad svima. Uskrslu Bog kršćanskih srdaca slavio je triumf. I ono je svako u svom kucaju šaptalo: Uskrsnuo si, nebeski Jaganče, i otkupio si predragocijenjenom Krvlju učinivši nas baštinom svojom... Vječna Ti slava!

— Vječna Ti slava, odgovarahu u višnjim visinama plameni H-rubi.

Kad je svećenik sabrao Svetotajstvo, prozborio je svome stadi žarke riječi:

„Narode moj, tko je kao Bog naš?! Tko je kao bijeli rajski Jaganac, koji nas je otkupio ne srebrom ni zlatom, već krvlju Boga-čovjeka. Nama, kojima bijaše zatvoren raj radi grijeha naših i Adama, praoča našega, otvorila nam ih je probuđena bratska Isusova ruka i lepele njegove snježne zastave, na kojoj je zabilježen njegovom Krvlju crveni

kržiž otkupljenja. Vrisnuo je očajnim vrisikom nadvladani Satan — pakao je nemoćan. Put do rajске domovine probijen je grješnome čovjeku krvavim božanskim stopama Otkupitelja. Izmireni s njime, ostanimo njegovi u vječnom prijateljstvu i požurimo se, da vniđemo u sveti nebeski mir. On će nas dočekati na vratima raja, jer mi smo puk Njegov i ovice paše Njegove. — Amen“

Svečan mio svećenikov glas postigao je vrhunac ushita. Svačije srce dizalo se k nebu uz treptaj voštanica, oblake tamjana i miris proljetnoga cvijeća kao velebno sunce, što se penjalo nebom k podnevnim visinama.

Zatim je počela prva tiha sveta misa. Darinka je klečala na maloj klupi u kulu kraj vrata crkve. Oborila je nisko svilene trepavice, sklopila ružičaste ruke, iz kojih je visjela bijela biserna krunica i molila žarko.

— Ako Ti umrem, pričinu joj se, da čuje riječi svoga Nikice.

— I onda ću te ljubiti, šapnula je ona, no tada da budem u raju s uskrslim Isu o n i s tobom, na ovome svijetu posvećit ću se samo Njemu, da kao čista netaknuta djevica dođem gore k vama u lijepi raj....

Papa osudjuje Mussolinija i fašizam

U nedjelju 25. ožujka Papa Pio XI. je pred delegacijom rimskoga diecezanskog vijeća Katoličke Akcije održao vrlo važan i značajan govor, koji je silno odjeknuo ne samo u Italiji, već širom svijeta. Novine ga doslovno donose i popraćuju raznim komentarima. Radi njegove historijske važnosti i mi ga uglavnom doslovno danas donosimo. Sv. Oca među drugim je kazao:

„Čutimo potrebu, da vam povjermimo neke utiske, što smo ih dobili prilikom vašega posjeta. Prigodom izvještaja o prvom dvogodišnjem poslovanju rimskoga diecezanskog vijeća vi se kao katolici niste mogli da sastanete, a da ne biste došli i pomolili se na grobu prvoga rimskoga biskupa, prvaka apostolskoga, te posjetili Niđegovoga nedostojnog nasljednika, zajedničkoga oca svih sinova velike katoličke obitelji, a napose zajedničkoga oca onih, koji bilo kako dođu i sastanu se u tom Našem Rimu.“

Drugi nasprotiv — a to se dogodilo pred par dana — i ako se nazivlju i hoće da budu katolicima, i ako se u Našem Rimu kao katolici čak sastaju, dolazeći amo također iz raznih krajeva Italije, ne dolaze u oćinsku kuću, u Vatikan, već idu na Kapitol (Campidoglio). Ovaj je događaj već sam po sebi vrlo simptomatičan i značajan. Tako su ga shvatili pravi i dobri katolici. Možda se, makar i nejasno, osjećalo, da je to u svijetu što god, što je po nutarnjoj oznaci ovoga sastanka, po njegovom izvoru ili po duhu, koji ga je vodio, u protivnosti sa posjetom Oćevoj kući... Nije li upravo zbog toga bilo više sinovski, više katolički — da se ili odustalo od sastanka ili ga se negdje drugdje upričilo. (Ove se riječi sv. Oca odnose na sastanak katoličkoga nacionalnog centra, održan pred par dana na rimskom Kapitolu, a da mu se njegovi učesnici nijesu došli pokloniti u Vatikan. Katolički nacionalni centar tvore oni poslanici bivše pučke (popolarne) stranke, koji su se godine 1924. otcijepili od svoga vođe don Sturza i priključili

fašističkoj stranci te je i sada podupirao.)

Kako je trajno, tako je oćito nastojanje, da bi se dokazalo, kako je za katolicizam u Italiji započelo pravo zlatno doba. Mi ne ćemo zanijekati ono, što je dobra učinjeno, a zla spriječeno, te je imalo blagotvornih posljedica i za katoličku vjeru, koja je jedno i vjera talijanskoga naroda. To smo dapać i više puta priznali. No znamo Mi znadu biskupa, koji se k nama s raznih strana utjeću, koliko je još stvari, radi kojih se treba istinu žalostiti. Znamo, da je mnogo kršćanskih roditelja, koji su — duboko razaloženi i zabrinuti, jer su utvrdili, da s jedne strane postoji osnova, po kojoj se hoće stvoriti pravi monopol ne samo tjelesnoga, već i moralnoga i duševnoga omladinskog odgoja, a s druge strane da se stavljaju na put poteškoće, zapreke, otvorene ili skrivene prijetnje i pravo neprijateljstvo, te se u velikim krajevima protive mirnom razvoju Katoličke Akcije, koja je neposredno od Nas ovisna, i razvoju prosvjetnih i vjerskih društava, koja neposredno ovise o biskupima. To se događa sad pomoću otvorenoga grubog nasilja, sad pod raznim izlikama — koje su u svakosti sa najelementarnijim i svakome poznatim pedagoškim načelima.

Na Kapitolu i drugdje krivo se tumaćilo Naš muk. Možda se nije promislilo, da više puta treba mućati, ne možda zato, jer se ne bi imalo što kazati, već zato, da se ne pogoršaju i onako već loše prilike. Možda se nije još ni pomislilo, da mućati u javnosti ne znači uvijek i jednostavno mućati.

Postaviti povodom rasprave o poznatom sporu između Crkve i države — kako je to učinio jedan govornik na Kapitolu — u isti red Crkvu, kojoj je sve bilo oduzeto, i državu, koja je to otela, to potvrđuje i pokazuje pomanjkanje svakoga ispravnog suda. Nesravniv još više s progresno i krivo te mnogo pogibelnije je razlikovanje između vjerske politike i crkvene politike, što

ga je učinio isti govornik, osobito u državi, kakva je Italija. To je isto, kao razlikovati između katoličke vjere i katoličke Crkve. Takvo razlikovanje je bogohulno i apsurdno te je jasno, da se time otvara put za povratku k osuđenoma fransusko-liberalnom razlikovanju između katolicizma i klerikalizma. To razlikovanje služilo je za izliku tolikom licumjerstvu, tolikim nepravdama i faktućnim proganjajima, koja su ispunjala još nedavnu prošlost, za koju se treba nadati i moliti Boga, da se nikad više ne vrati.

Prelijubljeni sinovi, žalosno su ove stvari, o kojima smo vam govorili. No još žalostnije je, da su im pljeskali i odobravali ih... katolici.“

Mussolini je na sjednici ministarskoga savjeta od 23. pr. mj. među drugim govorio i o omladini te tom prigodom ovako odgovorio na ovaj Papić govor:

„Nije neućmjesno razjasniti unatrag značaj fašističkoga ustanka i njegovo duboko znaćenje. Ne ide se pri tome za goim obredom, već za najvažnijim znaćenjem u sistemu odgoja i svećana obzervanija talijanskoga čovjeka. Ovaj sistem smatra fašistička revolucija za jednu od najtećnijih i isključivih zadaća države. Ako država to pitanje ne riješi ili ako dopusti raspravu o tome pitanju, stavlja tim u pitanje svoje pravo na opstanak. S obzirom na opasnost djelovanja Balile i avangardista (fašistička organizacija djece i dječaka) te njihov državi značaj gube pravo na opstanak sva druga omladinska društva, ustanovljena u isključivo strućarske svrhe. Odatle izvire potreba, da sadanji zakon reformiramo prema bitnim linijama smjernicama fašizma.“

Što je Mussolini u ovom svom govoru najavio, to je odmah počeo i da provaa. Već 29. pr. mj. je predložio ministarskom savjetu na potvrdu odobru, kojom se zabranjuje svaka, pa i samo provizorna formacija ili organizacija, koja ima za zadaću, da posuava, strućno izobzježava ili uopće tjelesno, moralno ili duševno odgoja omladinu, s jedinim iznimkom onih formacija i organizacija, koje su podćedene fašističkoj omladinskoj organizaciji „Balila“. Prećekit će kroz 30 dana, nakon što se ova odredba uzakoni raspućiti sve formacije i organizacije, koji se tie ova zabrana. Posvoj datie Italiji ne sumje više biti nikakve druge organizacije osim „Balila“, koja konducira fašistička stranka i koja je u njejoj službi. Ta zabrana se odnosi i na same struće i pomoćne katoličke škole te ustanove koje su najviše u Italiji u vrlo velikom broju ustanovile bš vjerske korporacije. Katoličkoj Crkvi je tako sad osim njenih s'rogo vjerskih funkcija oduzeto i zadnje samostalno djelovanje te svećki odgojni rad.

Svi katolički svijet s velikom nepoćeću očekuje, kako će Papa replicirati na ovaj govor i na ove mjere talijanskoga diktatora Mussolinija. Prevadava mićjenje, da Papa preko toga ne će nikako moći da šućke preće jeretćim ozudimlje Crkvij, do od najćacocjenijih prava, u koje se svojćobno nije usudila dćnuti ni slobodna židarska liberalna država — boćansko pravo i poslanje njećoga omladine, koga se ona ne će ni ne moće nikada i nikome za ljubav odćeći.

Iz ovoga se sukoba najbolje vidi, da je Sv. Stolica više puta pokušala, da intervenira radi odvraćanoga, pogenskoga fašističko-naciona listićkog dćvjanja nad našom zarobljenom braćom u julijskoj krajini i nad Nićjemcima u jećnom Tirolu. Kad su svi koraci ostali bezuspješni, a javni se muk Sv. Stolice počeo krivo tumaći, Sv. Oćao je progovorio sa slobodnom vćhovnoga naućitelja i ćuvaa boćanske istine.

Poslijev ovih nemilih događaja i ovako mućevanog islupa sv. Oca nadamo se, da će sada prestati vćka i kampanja prećih liberalaca i njihove štampe, da se Papa, a s njim i svi mi rimć katolici, „prodoo“ Mussoliniju i talijanskom fašizmu!

D. Krsto Stošić:

TVRDJAVA SV. NIKOLE

U ovom sam listu donio povijest šibenskih tvrđava Šubićevca. sv. Ivana i sv. Ane, a sad evo i sv. Nikole, koja se bijela odrazila na moru, kao da je od bjelokosti.

Utočište pred šibenskim konalom, gdje je tvrđava, zvalo se Ljuljevac, a to se ime još i danas uzdrži u pučanstvu. Faktično je nješto poluotok, jer je povezan s kopnom velikim plićacem sa jedan-dva pedlja mora. Na njemu su prije desetoga vijeka mornari sagradili kapelicu u čast sv. Nikole putnika. Po nekima je malo kasnije sgrađen samostan benediktinca, lagolaša i spominju opata (Petrus abbas monasterii s. Nicolai), koji da je bio prisutan saboru u Zadru g. 1095. Sigurno je, da su samostan na Ljuljevcu sagradili benediktinci iz Šibenika nekako poslije g. 1200. Povjesničar Ivan Lučić kaže nam, da su u naš grad pobjegli benediktinci g. 1126 iz Biograda, koji su Mlečani razorili zbog gospodarskih i političkih razloga. Oni su se u Šibeniku služili crkvom sv. Grizogona (danas sv. Ante opat) i imali su kuću iza nje, valjda tako zvanu „fratarsku“, gdje su sada lijepi renesanski prozori. God 1267. pošao je na Ljuljevac nadbiskup Splita u pratnji biskupa Trogira i Hvara, pa je tad bio prior ukorea zbog nekih propusta. Ovoj je benediktinskoj opatiji pripadala crkva sv. Benedikta (danas sv. Barbara) u gradu, koju je sagradio plemić i doktor Ambroz Mihetić sa sinom Radoslavom g. 1447., kako to svjedoči njihov grb s natpisom na pročelju.

Ne zna se, kada su benediktinci napustili Ljuljevac. Po njihovom odlasku utemeljeno je nadarje one opatije, koje je podjeljivao šibenski biskup, a nadarbenik je nosio naslov opata sv. Nikole i sv. Benedikta. Tako je 13. IX. 1480. naslovni opat Juraj Oberti preuzeo crkvu sv. Benedikta. Tada je crkva postala zbornom (collegiata) s priporom i sa pet pomoćnika. Kao zborna bila je sve do g. 1564., kad ju je biskup Savorijan učinio župskom crkvom. Kad su Turci porušili slavni Bribir knezova Šubića sa samostanom i crkvom sv. Marije, njezino je nadarje bilo pripojeno onom sv. Nikole. U g. 1532. radilo se u Mlecima, da to nadarje dobije pop Juraj, koji je imao brata Murata u turskoj službi; bio je bosanski sandžak. Iste je godine došao Murat u Šibenik i bio sjašno dočekan Sigurno sve je bilo zato, da se od turske vlasti dobiju protivu usluge. Između naslovnih opata spominje se u g. 1570. Jeronim Buća, koji je poslije postao biskupom u Kotoru, pa kanonik Jeronim Vidović, kasnije biskup Trogira. Crkva u sv. Barbare već se g. 1608. počela služiti bratovština bombardijera. S njima se Vidović uhvatio u koštac; crkva je bila neko vrijeme zatvorena. Borba je trajala od g. 1689.-1692., dok nije nisme Danijel Dolfin izjavio mletačkoj signoriji, da b'ratini nemaju ovdje vlasti. No i dalje su se bombardijeri služili tom crkvom sve do propasti mletačke republike 1797.

God. 1750. odredi papa Benedikt XV., da beneficij bude na korist sjemeništa u Splitu. Kasnije — poslije dugih borba — uređeno je, da se godišnji prihodi razdijele u 8 dijelova, od kojih 6 za đake splitske

biskupije. a 2 za đake šibenske biskupije. No poslije rata i onako mršavi prihodi postali su iluzorni.

Mletačka je vlada htjela osigurati sebi konao sv. Ante, pa je poticala upravu grada Šibenika, da stavi prijedlog o gradnji tvrđave sv. Nikole. God 1523. plemićko se Vijeće odlučilo na to. Za stvar se dakako zauzeo dužd i mletački senat, te šibenski knezovi kapetani Bernard Tajaciera (1523.-1524.) i Jakov Alvis Venier (1532.). Kapetan M. Baglioni izjavio je, da je onaj položaj za tvrđavu najprikladniji. Izradba nacrtu povjerenata je glasovitom vojničkom arhitektu Mihovilu Sammelhiju, koji je uveo opet rustika stil, ali je znao lijepo spojiti duh vojničke otpornosti sa estetikom gradnje. To vi imo i na krasnim vratima u Zadru, njegovom djelu. Kažu pak, da su vrata sv. Nikole slična jednim vratima na Krfu i u Veroni, također od istoga arhitekta.

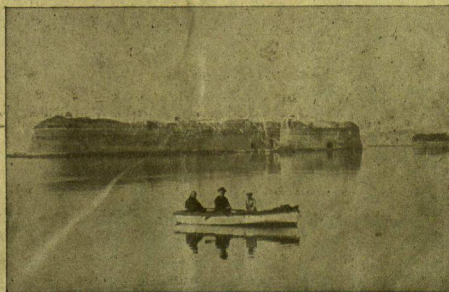
Rad nije rukovodio sam Mihovio, nego njegov sinovac Ivan Jeronim uz pomoć Jakova Mora i Luke Zor-

zija. Zorzi je dao postaviti svoj grb pod lukom i portalom. God. 1513. bio je blagoslovljen temeljni kamen. Rad je brzo napredovao, pa je tvrđava bila gotova u malo više od dvije godine sa svim dijelovima, t. j. g. 1546.

Stil Sanmichela najbolje se poznaje na portalu. Nad razom je mora 5 m. Sastoji se od ispućanog kamena (Backstein). Ima dva dorska stupa s malim kapitelima. Pilastri su bez baza, nad kojima je polukružni luk. Nad njima je reljef sv. Nikole u ornatu Odozgo između dva vijenca (korniša) nalaze se kragovi, u kojima su u lijevoj razdiobi dva lavca, četiri kožje lubanje s rogovima i dva medaljona s cvijećem. Iznad vrata je velika ploča s natpisom, a nad njom bio je mletački lav. Sve je ovo iskle sao neki Dujo iz Splita za 125 dukata. Na vratima se još vide rupe, kuda su prolazili lanci, kojima se dizao i spuštao most.

Stariji natpis, koji sa istakli Francuzi za okupacije Dalmacije — a lava razbili — glasio je:

FRANCISCO . COPPO . PRAESIDE . CAP. VRBIS
ORSATO . MANOLESSO . PRIMJ . ARCIS PRAEFECTO
IO . HIERONYMO . MICHELIO . VERON. ARCHITECO
MDXXXIII.

Kasnije je austrijski car Franjo I., koji je prolazio Dalmacijom, dao postaviti novoga lava i ovaj natpis koji je i danas:

FRANCISCVS . I . AVSTRIAE . IMPERATOR
DALMATIA . PERLUSTRANTE.
LEONEM . HVNC . VENETVM.
GALLORVM . VI . PROSIRATVM.
ARCI . INSTAVRATE . RESTITVIT.
ANN . MDCCCXXIV.

Novi lav bio je uklonjen g. 1926. — Unutra kod vrata, u nekoj vrsti predoblija, stoji u zidu opet u liki reljef lava. Ispod njega su četiri kanelirana stupića, među kojima su tri grba. Jedan je dužda Petra Laudisa godinom MDXXXV., drugi je sa slovima Z. A. V. Jakova (Zuan) Alviza Veniera, a treći sa G. M. Gašpara Mora. Ispod ovih je još drugi grb, k'astelana Dom. Lombarda, kako se čita na vrpci (... ENICO LOMBO DO 1584). U tvrđavi je već od g. 1544. postavljen prvi kastelan Gašpar Moro (do 1546.), a zadajni je (za pa la republike) bio Ivan Pisani. Kastelani su se redovito birali za dvije godine.

Tvrđava je sagrađena u formi trokuta. D nji je dio od tvrđoga kamena i plače ga more, a gornji od žutih opeka, osim što ima dva pojasa od bijelog kamena. Odozgo je pak zemljani nasip sa otvorima za

topove. Unutra su veliki prostori kao ogromne dvorane, presvodene opekama. Otvori prema moru daju malo svjetlosti. Ovdje je uvijek velika vlaga, čak su se i mosuri načini od kapanja vode. Hodnik, kojim se ide na gornji dio, na pločnik, također je od opeka, samo što je rub stepenica od kamena. Tko bi potanje želio znati, kako je negda izgledala tvrđava, trebalo bi mu posegnuti za djelom V. Coronella, koji donosi razne nacрте.

Do danas se n'nego promijenilo, osobito na gornjem dijelu. Danas nema tu kasarna, spremišta municije, ni crkvice (ostao je mali kip). Postoje samo male zgrade i zakloni. Neki dijelovi u tvrđavi bili su restaurirani g. 1637., 1832.-35., 1915 i 1916. Dva su starinska zdenca još ostala. Na kruni jednoga od njih vide se vrlo izlizana, jedva čitljiva slova. Čita se:

COLLAPSAM A . FVNDAMENTIS . HIERONYMVVS
FOSCAREND . VRBIS . PRAETOR . RESTITVIT
NICOLAVS . LONGO . ARCIS . PRAEFECTVVS
ANNO . DOMINI . MDCCXXVII
DIE . MENSIS . IVNII . XXVII.

Taj Foscarini bio je knez kapetan Šibenika 1637. 38., a kastelan N. Longo 1637-38.

Kad je bila ukinuta cisalpinska republika u Italiji 1797, bučili su se proti Austriji mnogi rod ljubli. Stoga ih je ona pohvalata g. 1800. i dovela najprje u Mletke, pa u Zadar, a odatle ih je general Rukavina zatočio u tvrđavu sv. Nikole. Bilo ih je interniranih 131, među njima važnih političara, pravnika, svećenika i u čojaka. Bilo im je tu jačno boravište od 23. juna do 23. septembra. No znali su se i pomoći. Bilo je pjevanja, sviranja, deklamacija, šale, pa su napravili pozorištu za predstavu „Šibenski brijač“. (Što bi na ovo rekao Ktos inajev „Seviljski brijač“?) Knez Ferdinand Arrivabene napisao je na zidu oveću političku pjesmu, koja je danas sačuvana u štampi. Napokon su internirce premjestili u Petrovaradin. No i kroz pet susljednih godina dolazili su neki zavezani gosti u tvrđavu.

Danas sv. Nikola ne služi za drugo, nego za semaforičku i meteorološku stanicu. Posjetilac, pošto uteče iz vlažnih hodnika, najradije će se ustaviti na gornjem pločniku, gdje je glava tvrđave. Ogledat će nekoliko planine, otoke, more, konao i kupalište Jadriju sa zeleni u borikom.

O imenu Jeronimskoga Knjizevnog Društva

Hrvatsko Knjizevno Društvo sv. Jeronima stavi h'etos svoju šezdesetu godinu, pa nije nezanimivo, da se rekne, kako su naši stari prosvjetni radnici došli na misao, da uruštvo okrstie ovim imenom.

U ono vrijeme držalo se, da su Hrvati već u IV. vjeku, očašali u sadašnju domovinu, primili kršćanstvo i knjigu, te da im je upravo sv. Jeronim, rodom Dalmatinac, sastavio hrvatsko pismo *glagoljicu*, prema kojoj je poslije sv. Ciril složio ćirilicu. I ako je ova pobožna priča poslije napuštena, ipak ime sv. Jeronim izvrano pristaje društvu. Sv. Jeronim rođen je na tlu naše domovine, njegovo je mjesto „Stridon na međi Dalmacije i Panonije“, pa bilo to mjesto na Grahovom polju, kako tvrđi naš veliki arheolog *don Franjo Bulić*, ili u Istri ili u Medumuru, sve je to hrvatska zemlja, pa je Jeronim svakako „naš zemljak“. A Jeronim je bio knjizevnik i prosvjetni radnik prvoga reda. Kako je u njegovo vrijeme radi velikih ratova za seobe naroda, radi nesposobnosti vođi i razvratnosti puka kultura zapada sasvim zakržljala, Jeronim je sebi uzeo za zadatak, da svijet uzdigne: upoznavši ga s lijepim i dobrim. Njegov je naslov „veliki učitelj“, a zovu ga i „putujuća knjiznica“ i „enciklopedija ili leksikon“, jer je sabrao sve vrdnije kršćanske spise svoga vremena i prepisuje ih, ekscerpira i prevodi, te širi svijetlo.

Ime knjizevnika, prosvjetitelja, Dalmatina sv. Jeronima pristaje dakle istina Hrv. Knjiz. Društvu sv. Jeronima.

V. D.

SRETAN USKRŠ

želi svim svojim mušterijama
SGOTTI STJEPAN JOSIP - ŠIBENIK

Don Marko Vežić:

Trafinčice

36. Poklič slobodi.

Primamila ga je na mrvíce moja domaća Marta, vrapca komšijaka. Trzô se i otimao, a kad se uvjerio, da mu sve to ne pomaže, isporučio se svojoj dosuđenoj sudbini, bila vedra ili sumorna, i najstrog se smirio.

Marta mu je čvrsto oko noge obašila čohanu crvenu tkanicu i u prirodu ga ispuštala.

— Čemu to Marta? — upitao ju je stariću.

— Gospodaru, da po obilježju raspoznam, koliko će živjeti, i hoću li ja prije s ovoga svijeta, ili će on!....

Međutim čačak vrapac, koji je dosad svakoga trena na prag doljetao, a čak i najdrzovitiji biova ni za želju ga već amo k nama. Ščuđuri se na vrh crkvenoga krova, sit ili gladan, to je njegov posao, te uđi, da snažnim kitanom kopka po ljutim bukačijama, dok najstrog ne probi frontu, a tkanicu ne osuka i ne raskinu.

Onim danom u nepovrat iščeznu komšo iz našega komšiluka, odnemarić svoje jato i gnijezdo, koje je bio svojim trudom savio i lijevene dane u njema boravio. Uprljao je u Božju prirodu. Kako mu u njojzji bilo da bilo, njegov je posao, i čemu da to koga zanima? Tekar on zna i uvjeren je, da služnik lastovati ne može, te da je čudestvo naručniji grob negoli biti rob.

Moglo bi ovo zaudarati po očesu, na i odjeknuti ko junački poklič i davorija zlatnoj slobodi u počast.

37. Rano voće.

Pa kada ću već u prirodu? U njojzji je sklad i harmonija, u koliko to čovjek i njegova zloća ne obatališe.

U nju sam jutros i kreto, na ni nadulje ni naširje, već toliko da nokat odušim i kapac rkrnem opojna te okrepna ajera na blagu i zlačahnu

proljećnu danu. Ponad kućom i u Kesića prolistolaj ogradi zatekoh dvoje njihove zdrave djeca. Jakiša i sestru mu Anicu, a uza nje desetak segodišnjih janjaca.

Janjci se na blagu pripicaju proljećna sunca sigraju, sa pitne trave oskaču i vrcaju, nestašno se zadirkuju, te jedno na drugo nalijeću. Osobitost se načinom ističe sigra dvoga njih — najstarijeg i najmlađega. Zalijeću se jedno na drugo, čelom se o čelo tarkaju i na naletu draškaju i dotiču; vježbaju se trbosa. Kad li, dok se odraslije ni nadalo, nejačnije nasrnu, šušom mu glavom u rebra zadri i k zemlji ga obori. Stariji, umjesto sade on oskočiti, te ga svojom snagom za očito izdajstvo kazniti, on li, zemljom povalan, ko smjehuljavo novi njegov nasrtaj srdačno iščeka i uze se s njime posigravati.

I Jakiša i Anica, ta i u njima krv vrije, i oni se među se nagone, te galameć ryu. Ko stariji i snažniji, ni u čemu sestri ne popuštajuć, pri svakome zaskočaju on obdalu odnese i lovorovim se listom pobjede zakiti.

Kad od jedne seka, ni u snu bracen o tome ne sluteć, podmetnu mu nogu, te on logimice, koliko je dug i širok, poljubi gustu i meku travu, na i bez najsićušnije ozlede i zle posljedice.

Da ne bi ni vuk na slabušno i nevino janje, izvrti se Jakiša na svoju šturiju sestru, pada se je povajla, te nude mile moj, da se šaketa i bočine paraju. I oči bi joj zar noktima isključao, da na njezino zdvojno zapomaganje ne priskoćih ja, te ispod divljana ne istegoh pogoženu sestru.

Taman da rano voće istočnoga grijeha. Da nije poznata historija brće — Kajina i Abela, ne bi bilo ni ove između njihovih potomaka. Janjci nijesu imali ovakih pređa.

Don Ivan Vuletin:

Mojsijev kalendar

Voda židovskoga naroda Mojsije nije bio samo pravda i sudac i učitelj vjere, već je bio i duboko naobražen. On je prvi iznašao tačji kalendar, koliko je danas dokazala moderna znanost. Znao je, da je Mojsije izveo židovski narod iz Egipta za kraljevanja faraona Meffeta I., koji je vladao od g. 1300. - 1266. pr. Kr. Njegov kalendar za dugo vremena bio je zabavljač i od istih Židova. No sada se o njemu doznaje mnogošta. To je bio uopće prvi dosta savršen kalendar, kojim su se ljudi služili. Mojsije je svojim kalendarom bio riješio poteškoću, da se glavni svjetkovine svetkjuju uvijek u isti dan sedmice. Kako u vrijeme d. C. F. M. rvi od „International Fixed Calendar League“, stari su narodi za dugo vijekova rabili ovaj kalendar. Poslije, kad je nastalo rimsko carstvo, izgubila mu se uspomena. Godine 45. pr. Kr. kad je glasoviti aleksandrijski astronom Sosigen iznašao kalendar za cara Julijana, koji se upotrebljavao od tada, pa sve eto do naših doba, nije se više uopće nigdje ni spominjao Mojsijev kalendar.

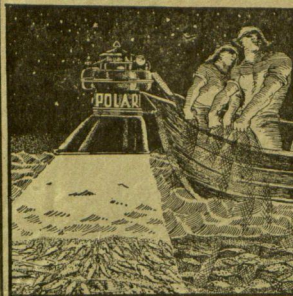
Tek godiue 1582. papa Grigor XIII. uveo je novi kalendar, kojim se da-

nas nalne sav svijet služiti. No nije tako savršen kao Mojsijev. Nekoji učenjaci su u zadnje vrijeme pronšli novi sistem, sa tako zvanim „stalnim kalendarom“, koji se mnogo približuje onom Mojsijevom.

Da se ista i jedan kalendar, treba imati na pameti dva perioda vremena, t. j. dan i godinu. Godina je važna, zato jer naznačuje izmjenični nastup godišnjih doba. Vrijeme, što ga zemlja upotrijebi u svom putovanju oko sunca, čini godinu. No zemlja ne upotrebljava uvijek isti broj dana, da dovrši putovanje oko sunca. Po prilici dovrši ga za 365 dana i četvrti. Ovaj četvrti dan je uprav poteškoća za učenjake, da učine savršen i nepromjenjiv kalendar. Ima još jedna poteškoća, a ta je dijeljenje sedmica. Nemoguće je uvesti tačno broj sedmica u godini, da ispuni svih 365 dana. Kad bi godina imala 364 dana, tada bi mogao biti broj od 52 sedmice. Da se učini savršen kalendar, treba mnogo računati na ovaj ulomak sedmice. No još jedna je poteškoća u dijeljenju godine u mjesece. U početku ideja mjeseca ravnala se po fazama Mjeseca. Gibanje Mjeseca oko zemlje čini, da je svijetli njegov dio okre-

ORIGINAL „POLAR“

Ribarske svjetiljke od 400-2000 svijeća.

Eksplozija isključena! Funkcija zamjena! Jednostavno rukovanje! Minimalan potrošak petroleja! „PETROPLIN“ ZAGREB Draškovičeva ul. 58 Najjeftinije nabavno vrelo u Jugoslaviji! Vlastita radiona za svaki popravak!

nut katkada k zemlji, a katkada je daleko od nje. Od toga i nastaje „pun mjesec, prva četvrt, mladi mjesec“ i t. d. Svaki kalendar više ili manje naslanja se na ove varijacije. Samo kalendar Mojsijev čini iznimku.

Zastalao je Mojsije znao, da ovaj Mjesečev kalendar nije praktičan, jer nije moguće tačno razdijeliti vrijeme oslanjajući se na jedinice: godinu i dan. Vrijeme između jedne i druge faze Mjeseca jest oko 28 dana. Stoga je nemoguće razdijeliti godinu u 12 mjeseci sa 365 dana. Mojsije je zabacio ideju lunarne godine i izumio kalendar, koji se osniva na gibanju zemlje oko Sunca. Zato je njegov kalendar bio sunčani, a ne lunarni kao drugi.

Sa današnjim kalendarom mjesec je izgubio svoj primitivni odnosaj sa Mjesecom. Poslao je tako zvana konvencionalna jedinica, zapletena i arbitrarna. Da se izbjegnula tolike neugodnosti, a osobito to, što se svake godine mora tiskati novi kalendar, sada se predlaže „stalni kalendar“. Ipak ni ovaj zadnji nije jednak Mojsijevu. Mojsijev kalendar imao je 12 mjeseci, a ovaj dra Marvina imao bi 13 sa 4 sedmice. Tako bi tačno bila 364 dana. Onaj zadnji dan bio bi nadodan kao posebni dodatak.

Kako kažu učenjaci, Mojsije, a je godina bila tačno od 52 sedmice sa 364 dana. Da dostigne svih 365 dana, Mojsije je vrlo vješto umetnuo još jednu nedjelju. U trećem mjesecu godine, koji je bio treći od proljetnoga ekvinocija, bile su dvije nedjelje jedna za drugom, naime 4. i 5. toga mjeseca. Ovaj nadodani dan, koliko unaju učenjaci, bio je dan, u koji danas dolazi blagdan Duhova. Ovaj dakle umetnuti dan dao je Mojsiji godinu od 365 dana, te je tako imao jednaki broj sedmica.

No onaj ulomak (četvrti) dana uvjeri i Mojsiju, da njegov kalendar još nije tačan. Tada on uvede sistem, koji je dosta sličan današnjim pristupnim godinama. No mjesto da nadoda jedan dan svake četvrtine godine, Mojsije uvede cijelu sedmicu svake 28. godine. Svake dakle dvadeset osme godine njegov kalendar je imao jednu sedmicu više, koja nije bila uključena u normalnom brojenju mjeseci.

Poznato je, da je Mojsije pohađao škole u Egiptu, a to su bili njihovi hramovi. Ovdje su njihovi svećenici predavali znanost svojim pi-

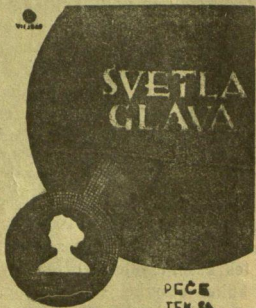
tomcima, a između tih je bio i Mojsije, koji je nakupio znanja i erudicije kod tih učenjaka, koji su poučavali i teologiju, i filozofiju, i arhitekturu, i plastičnu umjetnost, i kiparstvo i zvijezdoznanstvo i glazbu. Poznato je, da su Egipćani još 14. vjeka pr. Kr. poznavali „ius geminum“ ne manje od fizike, medicine, astrologije, geometrije i matematike. Za ekspedicije Napoleonove (1798.-1800.) iznašlo se u Egiptu mnogo spomenika likarstva i kiparstva, osobito veliki broj rukopisa na „papirima“ od VI.-XII. vijeka pr. Kr., gdje je napisana cijela povijest Faraona.

Najglavniji događaj za Egipat onda je bio, kao i sada, proljetna poplava Nila. Snijeg sa brda centralne Afrike tada se rastapao i činio, da nabuja Nil preko svojih obala. Svećenici su morali tačno znati, kad će biti poplava Nila, da se Egipćani mogu spremiti i očuvati od poplave te da pripreme zemlju, da je Nil oplodi. Stari egipatski kalendar nije se osvrćao na onu četvrt dana, tim više, što se postepeno mjeseci nijesu slagali sa godišnjom dobom. Poplava Nila bi prošla malo pomalo, od mjeseca do mjeseca, tako da svećenici više nijesu tačno znali proreći, kad će nabujati Nil. Svećenici su nastojali popraviti ovu pogrešku, ali, koliko je poznato, nijesu uveli nikakav novi sistem, jer to narod nije poznavao, dapače ni kraljevi. Sam Mojsije je upoznao i ispravio ovu pogrešku.

Kad je Bog htio, da Mojsije izvede svoj puk iz egipatskoga ropstva, znao je on, da ne će moći sobom odnijeti sve svoje znanstvene sprave i astronomične opservatorije, po kojima su egipatski svećenici popravljali kalendar i proricali poplavu Nila. Zato se morao uzdati u svoju pomoć i svoje opaake putem vođenja naroda do obećane zemlje te je tako svojim ostrim umom izmislio onu novu sedmicu svake dvadeset osme godine.

Muka Gospodinova

Danas moderni barbari svim bijesom uništavaju prirodna i čovječja prava našega naroda u Istri. Hoće silom dokazati svijetu, da tu živi samo Talijani. Naprotiv znamo, da je tamo naš siromašan narod vijekova i vijekova sačuvalao najveće bogatstvo - hrv. glagolske knjige. Saču-

Dr. OETKER-
OVIM
BACKINOM

Najbolje iskušane recepte šalje na želju besplatno i prosto od poštanskih pristojba.

Dr. Oetkera ilustrovana knjiga recepta sadržuje cirka 200 prvorazrednih recepta sa 51 slikom. Cijena Din 5.- dobiva se svagdje. U slučaju, da je ista rasprodana, tražite izravno od Dr. Oetkera, Maribor.

vao je svoj jezik u kući i crkvi, pa njegovo će to pravo pobijediti sva nasilja.

Već je otprije poznato, da u župskom uredu u Vrbniku postoji važna glagolska knjiga, koju je napisao Šimun Greblić (zove se i Grbljić i Grblo) g. 1493. iz Roče u Istri. Saždržuje razne prijevode propovijedi sv Bernarda i Tlmačenje Muki Gospoda našega Isukrista. Ovo je odužna propovijed, koju je najvjerojatnije sastavio sam Greblić. Glagolska su slova okrugla, rismo je čisto kao zlato, sve je pisano vanrednom pažnjom. Na kraju knjige ima nekoliko dragocjenih bilješki, koje se odnose na događaje u Roči (kuga, glad, rat) i spominje se, komu je knjiga pripadala. S jezične je strane vrlo interesantna, pa je naš g. prof. J. Gršković uzeo brigu, da je prouči. On je već spremio oveću studiju s tumačenjem nepoznatih riječi, pa će je predati Jugoslavenskoj Akademiji, da je štampa. D. K. S.

Pred preventivom naše općine

Kod nas se dosad davala mala pašnja preventivu, kad se sastavljao, a još manja, kad ga je trebalo provaditi u djelo. Kod nas se vidi vrlo čudna površnost, ravnoteža nema, na budućnost nitko ne gleda, nego se sav novac prospilje desno i lijevo samo, dok ga ima. Naše općinske uprave nikad ne rade po stalnom programu ni za godinu dana, a kamoli za više godina. Čak se zaboravlja utjeravati takse za godine i godine od nekih društava. Mnoge svote i pod raznim firmama troše se za partijske pristaje. Nadzor nad troškovima i radnjama nije dovoljan. Itd. Mi bismo željeli, da se preventiv donese i u štampi, a isto tako potrošak prošle godine u glavnim točkama, jer građanstvo želi i mora znati, u što se troše milijuni općine. Osim toga treba posvetiti više pažnje za gradske ustanove, koje su za opće dobro. To govorimo na prvom mjestu obzirom na društvo Šubičevac, Prirodoslovni i Gradski Muzej, obje gradske knjižnice, Patnički Ured. Ta to bi morala na koncu konca i potpuno uzdržavati općina, a ne da ih ona potpuno ili malne potpuno prepušta sebi. Ovakvo zapuštanje stvara malodušje i apatiju za opće dobro kod svih onih, koji su voljni — rodili se ili ne rodili u Šibeniku — raditi za dobro grada. Ako ljudi ne nalaze razumijevanja kod svoje općine, koja im mora biti zahvalna za rad, zar će oni ustrajati u radu? Ne! A onda se ne tužimo, da kod nas ne će nitko da radi za opće dobro.

Splitska općina — otvoreno govorimo — može nam biti za uzor. Ona je za ovu godinu stavila u preventiv (i bez obzira na zajam, koji je tek kasnije sklopile) ove svote: za kulturne svrhe 130.000 Din, za Gradsku Biblioteku 103.235, za pomorsku biblioteku 40.000, za Gradski muzej 50.000, za Grad. nar. Muzej 104.000, za Prirod. Muzej 176.000, Metereološki opservatorij 63.380, pomaganje kultur. institucija 89.605, a da i ne spominjem troškove za osnovne i srednje škole, pozorište, spomenike itd. Razmjerno prema našim prilikama dalo bi se mnogo toga učiniti.

Vrijeme je, da već jednom podemo naprijed, i ne postanemo mrtvim gradom!

Za trgovačku komoru u Šibeniku

(Jednodušni zahtjev sjeverne Dalmacije.)

4. t. mj. održana je u Gradskom Kazalištu vrlo brojno posjećena izvanredna skupština ovoga udruženja, kojoj su prisustvovali i delegati svih mjesnih obrtničkih zadruga te predstavnici općina Šibenik, Sali, Preko i Novigrad.

Skupština je sazvana jedino radi toga, što je Trgovačko-Obrtnička Komora u Splitu raspisala izbore također i na teritoriju sjeverne Dalmacije, dok Šibenik i sjeverna Dalmacija traže još od oslobođenja svoju samostalnu Komoru.

Predsjednik Udruženja g. Vladimir Kulić je to pitanje na široko izložio. Gubitkom Zadra izgubila je sjeverna Dalmacija i svoju Komoru. Trgovačko-obrtničko udruženje, koje je malo zatim u Šibeniku osnovano, zatražilo je od ministarstva trgovine i industrije, da se bivša zadarska Komora premjesti i obnovi u Šibeniku. Jedva poslije dvije godine, nakon tolikih intervencija, palo je rješenje i molba je bila odbivena. Žalba protiv ovoga rješenja podnesena je Državnom Savjetu. I ako se danomice riješenje urgiralo, te u tu svrhu čak i posebne deputacije išle u Beograd, stvar ni do danas još nije riješena. Za ovo vrijeme nastojalo se s izvjesnih strana skloniti sjevernu Dalmaciju, da odustane od ovoga traženja i da se pripoji Splitu. Dok je Šibenik još bio pod okupacijom, ministarstvo trgovine i industrije prenijelo je sjedište bivše zadarske Komore u Split, i ako je na to imao pravo samo Šibenik. Šibenik tada nije mogao da digne svoj protest, ali je pitanje nakon evakuacije pokrenuto.

Pri čitanju spomenute žalbe, koja je pred pet godina upućena Državnom Savjetu nastoje opći zahtjev i oštri protesti. Ističe zatim, kako se Šibenik i sjever. Dalmacija u svim pitanjima zapostavlja, što se unaprijed više ne smije dozvoliti. Šibenik mora pod svaku cijenu dobiti svoju Komoru. S tim nastojanjem solidarna je bila uvijek čitava sjeverna Dalmacija. Govor je bio popraćen silnim aplauzom.

O stvari je još govorio i g. Pava Kovačev, te dr. Vice Iljadica. Nato

predsjednik predlaže, da se izabere po jedan član Općine i Udruženja, koji će lično poći u Beograd te ponovno urgirati povoljno rješenje ovoga pitanja.

Aklamacijom je zatim jednodušno primljena slijedeća rezolucija:

„Udruženje trgovaca, industrijalaca i obrtnika za sjevernu Dalmaciju u Šibeniku na svojoj izvanr. skupštini 4. aprila 1928, najodlučnije protestira protiv nezakonitog postupka Trgovačko-Obrtničke Komore u Splitu, kojim su, privolom obrtne Vlasti, zakazani izbori za tu Komoru također i na teritoriju sjeverne Dalmacije, koji po postojećim zakonima, Ustavom zajamčenim, nije nikad pripadao niti pripada području Trgovačko-Obrtničke Komore u Splitu; protestira, što se tako semim činom, cijelu sjevernu Dalmaciju, koja je od davnine imala zakonom ustanovljenu svoju posebnu Trgovačko-Obrtničku Komoru u Zadru sve do evakuacije Talijana, hoće da priključi drugoj Komori i što se nijesu po oslobodjenju, kako zakon propisuje, proveli izbori za Trg.-Obrtničku Komoru sjeverne Dalmacije, niti se iz Zadra premjestilo sjedište Komore u Šibenik, kao što se postupalo silom prilika za ostala državna nadležstva zadarskog i šibenskog okruga;

protestira, što se nije sačekalo, da Državni Savjet riješi Žalbu ovog Udruženja, podnesenu još godine 1923. proti nečuvenom postupku, kojim se faktično oduzela sjevernoj Dalmaciji Trg.-Obrtnička Komora, povredom pozitivnoga zakona, koji je još na snazi, i povredom Ustava, koji tomu zakonu garantira daljnu važnost do donošenja novoga zakona;

protestira, što se tako nemilo omalovažavaju i visoki državni interesi i interesi naroda sjeverne Dalmacije koja je i onako imala dosta, da pretrpi, te se među ostalim i sva „movina i zaklada Komore sjeverne Dalmacije prepušta Talijanima, a Državi i narodu ovoga kraja uskratilo se iz mizernih razloga ustanovu, koja bi branila njihova prava, zaštićivala velike njihove interese, sada potpuno zapuštena;

Vunena odjeća.

Sve što je iz vune, dade se očistiti „RADION“. Jedino nemojte zaboraviti, da je vuna vrlo osjetljiva i da treba s njome oprezno postupati.

Vuna ne podnaša vruću vodu, jer joj vrućina skrulne vlakanca.

Dakle: „RADION“ rastopi u hladnoj vodi kao uvijek i u toj rastopini malo protiskaj i prognječi vunene stvari. „RADION“ će odnijeti posve sam svaku nečistoću.

Vunene stvari ne smiju se kod sušenja objesiti nego prostri na čistom platnu.

Ovakovom metodom očistit ćete sve što je od vune dakle Vaš jumper, Vašu pletenu kapu i sve slično. Bojadisane stvari pokazat će ponovno svoje dražesti kao da su nove.

Stoga se Udruženje trgovaca, industrijalaca i obrtnika sjeverne Dalmacije obraća svim državnim faktorima, da izvole ukloniti istaknute teške povrede zakona i zaštititi interese toliko Države, koliko naroda sjeverne Dalmacije, da izvole u tom cilju uspostaviti u ovom kraju normalno zakonsko stanje, provesti po postojećem zakonu bezodvlačno izbore za Trgovačko-Obrtničku Komoru sjeverne Dalmacije, određivši joj radi silom promjenjenih prilika sjedište u Šibeniku, i ovoj Komori izvojštitati sva prava, koja joj pripadaju.

ORLOVSKI VJESNIK

„Orlovska Straža“. Izašao je travanjski broj *Orl. Straže* sa vrlo raznolikim sadržajem. Uvodnik iz pera češkog orlovske radnika Hanzelke pozivlje Hrvate u Prag o 1000-ljetnici sv. Večaslava. Prof. dr. Jeraš piše o „Orlovskoj muzevnosti“, J. Felclenić piše o temi „Kat. Crkva i rad“, D. Žanko iznosi dramatsku pjesmu „Božji bojovnici“. U rubrikama su članci o štampi, orl. svijesti, o vodstvu naraštaja, a napose ističemo članak „Krajina se diže“. Nadalje nalazimo u tom broju nekoliko manjih literarnih priloga iz redova omladine. — Naraštajski prilog je vrlo šarolik. U tome broju ima pet ilustracija, većinom iz orlovske organizacije. — Prilog *Orl. Misao* donosi uvodnik „Naš Uskrs“ od sveuč. prof. dra Živkovića, te članak „Prva socijalna vršina“ od slovenskoga publiciste F. Terseglava. M. Lehpamer piše o narodnoj inteligenciji, dr. A. Čepulčić o pokretu slovenske grupe oko „Križa“, I. Jakovljević o hercegovačkom pjesniku Kordiću. Rubrika „Iz đačkog svijeta“ zauzima nekoliko stranica.

Prijatelji orlovske organizacije i Dan katoličke omladine. Svake godine Dan kat. orlovske omladine zajedno sa našim Orlovima slave i prijatelji Orlovstva. Oni se ovoj proslavi orlovske mladosti pridružuju živim radom oko širenja orlovske misli, orlovske štampe i sabiranjem doprinosa za orlovsku organizaciju. Ove godine treba da se ovaj rad još više pojača i unoziti. Upozorujemo prijatelje Orlovstva, da kod Hrv. Orl. Saveza mogu dobiti sve potrebne upute za rad prigodom ovoga dana. Savez je izdao za ovu prigodu lijepe igrokaz „Mračnici“, koji donosi pr značajnih momenata iz savremenih meksičkih progona. Cijela proslava imat će uspješno obilježje propagande savremenoga katoličkog vjeverstva. Izdane su i lijepe vježbe i mnogo sličnoga materijala. Molimo napose vč. št. župnike, da ovom prigodom okupe i u mjestima, gdje nema orlovskih društava, našu mladež i da ju upute, kako će u dubu orlovskega dana sudjelovati u ovoj svečanosti.

IZ GRADA I OKOLICE

SRETAN USKRS svim čitaocima, oglašivačima, prijateljima i saradnicima želi — Uredništvo i Uprava „Narodne Straže“.

Procesija Velikoga petka. Jučer uvečer obavljena je na svečan način drevna procesija Velikoga petka. Učešće vjernika je bilo veliko, a i sa strana je narod pravio gusti spair, dok su kuće bile krasno rasvijetljene. Red je bio izvrstan. Vrijeme je baš ugodilo. Krasan je bio prizor, kad je procesija s upaljenim svijećama silazila sa Poljana na obalu. U procesiji izmjenjivalo se pjevanje pojedinih bratovština pokorničkoga psalma „Pomisluj mene Bože“ sa sviranjem gradske i vojne glazbe. Ove godine po prvi put sudjelovao je u procesiji i pjevao pučki „Pomisluj mene Bože“ brojni kombinovani zbor pjevača Kola i Filharmonije. Odred kopnene vojske i mornarice pratio je također svetotajstvenog Isusa. Iza procesije su u katedrali preč. Pian i vlt. Radić s propovjednicem pjevali tradicionalni „Isповidite se“, a sva crkva je odgovarala: „Jer je u vike miloarde njegovo“. Zatim je presvij. biskup podijelio blagoslov sa Presvetim.

Uskrсни obredi u katedrali. Na Uskrs svečana pontifikalna sv. Misa počet će u 10^{1/2} sati. Preko nje će presvij. biskup održati homiliju i podijeliti Papinski blagoslov. „Cecilijanski Zbor“ će pjevati Introitus „Resurrexit“ od Ferra, Misu od dra A. Faista, a preko Prikazanja „Kraljice neba, raduj se“ od A. Lottina (kvartet). Kao solisti nastupaju: gđa R. Dulibić (sopran), gđica A. Alfirević (alt), preč. don R. Pian (tenor) i član „Kola“ g. K. Živković (bas). Zborom dirigira Mo A. Sentinella. — Na uskrсни ponedjeljak prije Mise je ustoličenje novoga kanonika preč. gosp. don Ivana Katalinića. U 10^{1/2} s. počinje svečana Misa uz pontifikalnu asistenciju, iza koje će konzilijem propovjednik mp. o. Jacint Belić, dominikanac, održati svoju zadnju oproštajnu propovijed.

Novi list. 4. t. mj. počeo je izlaziti u gradu dnevnik „Narodni List“ pod uredništvom g. Ilije Zečevića.

Zar će zbilja šibenska preparandija u Knin? To pitanje je u javnosti opet pokrenuto. Izgledalo je prošle godine, da je ta stvar uređena i da će preparandija u Šibeniku ostati. Sad se to pitanje na nezadovoljstvo sviju opet povraća. Držimo, da je ipak premještaj još daleko, a nadamo se, da će dotle zainteresovani poduzeti sve, da se Šibeniku ne otme taj zavod.

Teško stanje primoraca i otočana. Ove godine ribolov nije baš tako sretan, a radi loših vremena je u zadnje vrijeme i onemogućen. Zarade nigdje, a godine slabe. Tako su otočani i primorci sjeverne Dalmacije zapali u tešku bijedu.

Komandant cjelokupne žandarmerije general g. Vojislav Tomić boravio je prošlih dana u službene svrhe u našem gradu.

Ukidanje pruge „Dubrovačke Plovidbe“, koja tiče Šibenik. Kako smo prošloga puta javili, s izvjesne strane nastojalo se, da se parobrodarska pruga „Dubrovačke Plovidbe“ Sušak-Dubrovnik, koja tiče Šibenik, ukine. To nastojanje je uspjelo i pruga, a da nije ni prvo putovanje dovišla, obustavljena je. Za Šibenik

je to svakako gubitak, pa su se općina i Putnički ured za obnovu pruge zauzeli.

Prehrana gladnih*). Sve općine šibenskoga sreza imaju da izrade popis pučanstva, kojemu je treba pomoći. Jednima će se dijeliti pomoć, koja oni u roku od 5 godina u jednakim obrocima preko Oblasnog odbora imaju da povrate državnoj kasi, dok će se najpotrebnijima dijeliti bez obaveze na povrat. S tim u vezi šibenska je općina sreskom poglavarstvu već dostavila prijedlog, prema kojemu bi okruglo 4.000 najpotrebnijih općinara trebalo pripomoć bez obaveze na povrat, dok bi 26 hiljada, kojima također treba pomoći, spadalo u one, koji će to povratiti. Od preostalih još 8 hiljada općinara polovici uopće nije od pomoći potreba, dok ostala polovica može lako da dođe do kredita.

Krađa*). Pred više dana u noći pokraden je iz barake „Monte Promina“ sav drvodjelski alat. Policija je požrtvomno istragom pronašla kradljivca u osobi nekoga Šimuna Zurak iz Balača kod Stankovaca. Zurak je inače prepređeni lopov. Prošle je godine počinio provalu u jednoj trgovini u Zagrebu, a na duši ima još nekoliko nedjela.

Narodno Pozorište za Dalmaciju. Prvim aprila po naredbi Ministarstva Prosvjete spaja se ovo pozorište sa sarajevskim. Upravnikom bit će dr Mirko Korolija. Nemamo baš osobito žaliti za pozorištem „za Dalmaciju“, jer je amo vrlo malo gostovalo, dok je zadnjih dana bilo čak na Sušaku i u Gospiću. No i kad bi nam došlo, davalo je predstave često puta bez veće vrijednosti. Svakako bi državna pozorišta morala pohađati i druga mjesta bez pretjeranih zahtjeva u novcu od publike, a ne živjeti samo za jedan grad, gdje se davaju predstave više puta u praznom kazalištu!

Kukuruz razdijeljen gladnima*). Kako smo već javili, Crveni Krst poslao je 5 vagona kukuruza za gladne šibenskoga sreza. Razdioba je izvršena po sastavljenom popisu.

Željeznica presjekla radniku noge*). Nikola Goleš, radnik „Šipada“, vraćao se iz Višegrada, gdje je boravio mjesec dana, i nesretnim slučajem teško je posiradao na željezničkoj stanici na Perkoviću. Čudnim slučajem, dok je željeznica po tračnicama manevrirala, ispao je on iz vagona i pao pod kola, koja su mu odsjekla obe noge do koljena. Nesreća je zapažena tek kasnije, kad se čulo jaukanje. Kako je stanica u tami, nesrećenik je tek iza traženja pronađen. Prevezen je odmah u bolnicu, gdje su mu noge amputirane. Ostao je na životu, i ako je stanje bilo ozbiljno. Unesrećenik je otac četvero djece.

Ispiti kalfa*). 12 kandidata iz sjeverne Dalmacije pravili su pred komisijom kalifaske ispite, te su uspjeli: Bačić Ante, krojač iz Raba, Korolija Merko, mesar iz Kistanja, Drezga Ivan, urar iz Drniša, Bzić Marko, postolar iz Biograda, Franolić Ante, stolar iz Krka, Depikolozvane Josip, mesar iz Krka, Friganović Frane, brijač iz Šibenika, Mijić Nikola, brijač iz Drniša, Gregov Šime, brijač iz Preka, Mraković Ante, tpehtar iz Raba, i Santini Herman, brijač iz Biograda. Jedan kandidat nije uspio, a jedan uopće ispitu nije bio pripušten.

*) Pomutnjom izostalo iz prošloga broja.

Majčin dan. 15 maja proslavit će mjesna ženska udruženja Zora, Ženska Zadruga i Ženski Pokret „Majčin Dan“. U tu svrhu održan je već i sastanak delegatica, a proslava će prema programu biti u većem stilu.

Turisti. Mnoge grupe izletnika najavile su svoj dolazak već za ove blagdane.

Otkriven kriomčar*). Sumnjivo je bilo, da M. F. tako često putuje u Zadar. Pri posljednjem povratku pažljivo mu je pregledana prtljaga i u ručnom kovčegu pronađena skrivena velika količina cigareta i cigaretnoga papira. Imao je da plati veliku novčanu globu, a kako to nije mogao, osuđen je na godinu dana zatvora.

Ispiti osposobljenja za osnovne škole pri učiteljskoj školi u Šibeniku započet će 1. maja u 8 sati prije podne. Propisno biljegovane molbe treba uputiti ispitnom povjerenštvu za osnovne škole pri učiteljskoj školi u Šibeniku preko sreskoga školskog nadzorništva najdalje do 26. aprila i priložiti: a) kratak opis života; b) preglednicu o službi; c) svjedodžbu zrelosti učiteljske škole u ovjerovljenom prepisu; d) odluke imenovanja i premještaja u ovjerovljenom prepisu.

*) Pomutnjom izostalo iz prošloga broja.

Vlasnik, izdavatelj i odgovorni urednik Ante Huljev. — Tisak Pačke Tiskare u Šibeniku — (Predstavnici: Jerolim i Vjekoslav Matačić).

OPĆINA ŠIBENIK

Br. 2691. Šibenik, dne 24/3 1928.

Raspis natječaja

Spram zaključka Općinske Uprave u Šibeniku, prihvaćena u sjednici 14. ožujka 1928., raspisuje se natječaj na mjesto općinskog tajnika pri ovoj Općini.

Općinskom tajniku priznat će se prinađenosti prema dogovoru.

Onaj, koji postigne raspisano mjesto, biti će primljen u službu u privremenom svojstvu za godinu dana, nakon kojega će roka moći da postigne stalnost, ako bude zadovoljavao.

Natjecatelji moraju svojim molbama da prilože:

1. Krštenicu;
2. Svjedodžba pripadnosti, da je podanik Kraljevine S. H. S.;
3. Isprave o eventualno dosad obavljenoj službi;
4. Naukovne svjedodžbe;
5. Svjedodžbu o sposobnosti u dotičnom zvanju;
6. Liječničku svjedodžbu o fizičnoj sposobnosti;
7. Dokaz o potpunom poznavanju srpsko-hrvatskog, a po mogućnosti i kojeg drugog od važnijih jezika.

Za mjesto tajnika prednost će imati natjecatelji sa pravnim naučima, a osobito oni sa administrativnom praksom.

Od natjecatelja se traži, da nijesu prekorali 40. godinu života.

Rek ovome natječaju traje do 1. maja 1928.

Molbe se imaju upraviti Općinskoj Upravi i moraju biti snabdjevene propisnim taksenim markama.

Od Općinskog Upraviteljstva:

Načelnik:
Dane Škarica

Prisjednik:
Dr M. Kozul.

IV.

OSJEČKI VELESJAJ
od 8.-17. aprila

LEGITIMACIJE za posjet velesajma i pogodovnu vožnju na željeznici samo 10 Din.

Dobivaju se kod Uprave velesajma u Osijeku i kod počasnih zastupstva:

Zadružna gospodarska banka,
tel. 16
LUŠIĆ I DRUG

Originalan francuski
ECLAIR VERMOREL
je najbolja prskalica na svetu.

Generalno zastupstvo:
BARZEL D. D., SUBOTICA
Istite cenovnik! Može se dobiti svagde.

ANTE BEDRICA
ŠIBENIK
Ul. Kralja Tomislava br. 128.
tel. 18.
PRODAJA SVAKOVRSNIH CIPELA
ZADNJE MODE

SALAMA
prve vrsti nova
roba posve zrela
dobiva se svagdje.

Prva hrvatska tvornica salame,
sušena mesa i masti

M. Gavrilovića
sinovi d. d. Petrinja
zastupstvo:
JOSIP JADRONJA
ŠIBENIK (Dalmacija)

DROGARIJA VINKO VUČIĆ
ULICA KRALJA TOMISLAVA

FOTO-OTIKA. Skladište fotografičnih aparata i optreština. Zastupnik poznate svjetske firme Carl Zeiss Jena, najbolje Optike, Izradjuje i popravljá sve vrsti naočala po liječničkom propisu. Skladište kemijskih i higijenskih proizvoda, Gumene robe i ost.

Scotti Stjepan-Josip

Šibenik

Gradska vrata.

Radnja utemeljena god. 1909.

Preporuča cijenjenom Gradjanstvu svoju dobro poznatu postolarsku radionu za sve vrsti novoga i staroga posla.

Izradba brzai**Cijene umjerene!**

Vlastita izradba sandala, sivanih, kovanih i ostalih postola od kože i platna.

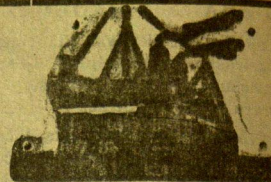
Vanjske narudžbe opremaju se odmah po želji.

Jadranski Promet

trgovačko društvo

Šibenik - Stara Obala

Trgovina brašna i zemaljskih proizvoda na veliko.

U Australiju

za Lira šterlinga 28.-

U Južnu Ameriku

za Lira šterlinga 19.-

otprema Agencija
Tražite upute.

JOSIP JADRONJA -- ŠIBENIK

Telegram:
HOTEL KRKA**GRAND HOTEL „KRKA“**
ŠIBENIKTelefon int.
Br. 2.

Novo restaurirani prvoklasni hotel sa kavanom i restauracijom. Odlična kuhinja. Hotel sa 60 soba. Centralno grijanje. Kupaoane. Saloni za bankete.

Najbolja vrsta domaćih i stranih vina. Sarajevsko piyo. Hotel se nalazi na najljepšem i najprometnijem položaju grada uz morsk obalu i u neposrednoj blizini željezničke stanice. Snabdjeven je sa svim modernim konfortom.

Soba sa jednim krevetom od Din 40.- do 60.-
„ „ dva kreveta „ „ 80.- „ 120.-
Penzion Din 88.- sa poslugom.

U cijeni je uračunat općinski porez, rasvjeta i centralno grijanje. Trgovački putnici sa legitimacijom uživaju 10% u hotelu, a u restauraciji 20% popusta.

10% posluga.

Besprikorna posluga.

Gg. župnici, crkvinarstva i bratovštine upozoruju se na

prvoklasne svijeće odlikovane

Tvornice Vlad. Kulić

Šibenik - Ulica Kralja Tomislava

koje se mogu dobiti u svakoj količini i kvaliteti uz povoljne cijene.

Zadružna Gospodarska Banka d. d. u LjubljaniVLASTITA ZGRADA — — —
UL. KRALJA TOMISLAVA 108**Podružnica Šibenik.**BRZ. NASLOV: GOSPOBANKA
TELEFON BR. 16. NOČNI 67**Centrala Ljubljana.**

Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, KOČEVJE, KRANJ, SOMBOR, SPLIT.

Ispostava: BLEDE.

Dionička glavnica i pričuva preko Din. 16.000.000.

Ulošci nad Din. 300.000.000 — — — — — Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutrije.

PRIMA ULOŠKE NA KNJIŽICE, TE IH UKAMAČUJE NAJPOVOLJNIJE.

OPREMA SVE BANKOVNE I BURZOVNE POSLOVE POVOLJNO, TOČNO I BRZO.

UPOZORUJE SVE INTERESENE NA SVOJA TVORNIČKA PODUZEĆA:

„ŠEŠIR“ D. D., ŠKOFJA LOKA, TVORNIČKA ŠEŠIR .

„STORA“ D. D., ŠT. VID KOD LJUBLJANE, TVORNIČKA ZAVJESA.

ZAVOD ZA IMPREGNIRANJE DRVA D. D., LJUBLJANA.

„KRISTAL“ D. D., MARIBOR, TVORNIČKA OGLEDALA I BRUŠENOGA ŠTAKLA.

„SVETLA“ D. D., LJUBLJANA, TVORNIČKA ŽARULJA I ELEKTR. MATERIJALA.

„ATLAS“ D. D., NOVI SAD, TVORNIČKA POKUČSTVA.